

Motion till riksdagen

1990/91:U3

av Per Gahrton m.fl. (mp)

med anledning av prop. 1990/91:48 Tillämpning i fråga om Irak och Kuwait av lagen (1971:176) om vissa internationella sanktioner

Mot.
1990/91
U3-4

Den s.k. Golfkrisen har kastat världen från glädjerus över att öst-väst-konflikten tycks vara på väg att försvinna, till en ny situation där den gamla spänningen mellan världens fattiga och rika riskerar att utvecklas till ett direkt krigshot. På kort sikt kan det visserligen förefalla som om det nu handlar om en unik konflikt där ett lands enpartiregim befinner sig i motsättning till hela världssamfundet.

Inte bara miljöpartiet de gröna, utan hela den internationella gröna rörelsen fördömer reservationslöst Iraks annektering av Kuwait.

I ett uttalande vid European Greens senaste möte i Bonn 27-28/9 1990 slog företrädare för ett trettioåttal gröna partier - varav ett tjugotal med parlamentsrepresentation, från Georgien i Öst till Irland i Väst, från Sverige i Norr till Grekland i Syd - fast att annekteringen är en aggressionshandling som strider mot folkrätten och välkomnar de snabba och omfattande FN-besluten om sanktioner mot Irak.

Samtidigt uppmanar European Greens de europeiska regeringarna att dra tillbaka alla trupper från Persiska Viken och Saudiarabien och avvisar förslaget att skapa en europeisk interventionsstyrka. European Greens anklagar alla de länder (främst Tyskland, Frankrike och Sovjetunionen) som - trots kunskap om den irakiska regimen brott mot mänskliga rättigheter - försett den med vapen, för medskyldighet till den uppkomna situationen och slår fast: Golfkonflikten måste lösas med fredliga medel, inte genom militär intervention. Det heter också i European Greens uttalande:

Europa måste upphöra med sin sekellånga kolonialistiska och utsugande tradition gentemot den så kallade tredje världen. Det är ett märkligt sammanträffande att 1992 inte bara EGs inre marknad planeras bli färdig utan att 1992 också är 500-årsminnet av den europeiska koloniseringen av Amerika. För närvarande leder kampen om oljan till att industriländerna dammar av sina interventionsstrategier mot den tredje världen. Europas utrikespolitik gentemot tredje världen måste radikalt förändras. Europa måste sluta att leva på bekostnad av de fattiga i Syd.

Utan att tveka om fördömandet av Iraks annektering av Kuwait, ser den samlade gröna rörelsen i Gulf-krisen fröet till att den globala motsättningen mellan det rika Nord och det fattiga Syd nu tar sig former som direkt hotar världsfreden. Om i-världen i allmänhet och Europa i synnerhet inte hanterar reaktionerna mot Irak på rätt sätt, riskerar man att provocera fram en ut-

veckling som förvandlar en enpartiregims brott mot folkrätten till en allmän väpnad Nord-Syd-konflikt.

Det är mot bakgrund av denna grundsyn Sveriges agerande måste betraktas. Gulfkrisen är det första testet på om Sveriges oberoende neutralitetspolitik är något värd när det kalla kriget tagit slut och Berlin-muren fallit. Skall Sverige fortfarande eftersträva att kunna spela en överbryggande och fredsmedlande roll? Eller avser Sverige nu att inordna sig i den nordliga i-världens framväxande block?

Vi har inget att invända mot de förordningar som regeringen nu begär riksdagens godkännande av. Vi noterar dock särskilt att regeringen den 4 oktober beslöt om en skärpning av sanktionerna som inte var påtvingad av FN-beslut, genom att de generella undantaget för humanitär hjälpverksamhet och mediciner upphävdes och ersattes med dispensförfarande. Vi utgår dock ifrån att detta skedde i syfte att underlätta effektiv tillämpning av FN-resolutionerna så att t ex barn i Irak inte onödigt drabbas av storpolitikens följder, inte i syfte att från svensk sida ensidigt skärpta sanktionerna mot Irak utöver vad FN-besluten syftat till.

Miljöpartiet de gröna anser att konflikten i Gulfen måste lösas med fredliga medel, däribland sanktioner och förhandlingar. Vi anser, liksom den samlade gröna rörelsen, att utländska trupper skall lämna Mellanösternregionen, liksom att alla ockupationer skall upphöra. Det innebär dels att alla amerikanska och europeiska trupper måste lämna arabiska halvön, dels att Iraks trupper måste lämna Kuwait, likaväl som att Israel måste följa FN:s resolutioner och lämna de ockuperade palestinska områdena. Utan en lösning av den äldsta och mest explosiva av alla delkonflikter i Mellanöstern, Palestinakonflikten, kan ingen bestående fredsordning skapas i Mellanöstern-regionen. Fredssamtal mellan företrädare för alla inblandade parter, där ibland PLO, måste inledas på grundval av relevanta FN-resolutioner och fredsinitiativ, bl a president Mitterands utspel inför FN:s generalförsamling.

Sveriges roll i detta skede bör vara den aktive fredsmedlarens.

Det måste utan minsta tvekan klargöras att Sverige under inga omständigheter kan tänka sig att skicka stridande trupp som har till syfte att medverka i krigsuppdrag till något område utanför Sveriges gränser. För Sveriges del kan givetvis bara fredsbevarande militäruppdrag av traditionellt slag komma ifråga.

Sveriges regering bör också klargöra att den är beredd att spela en aktiv fredsmedlande roll, liksom den gjort i så många sammanhang tidigare. I det sammanhanget måste givetvis företrädare för Sverige vara beredda att sammanträffa med företrädare för konfliktparterna.

Iraks beslut att kvarhålla utländska medborgare mot deras vilja utgör tveklöst ett brott mot folkrätten. Världssamfundet får fördenskull givetvis inte lämna sina landsmän åt sitt öde. Varje lands regering har en uppenbar moralisk skyldighet att på lämpligt sätt verka för att dess medborgare skall kunna fritt välja om de vill stanna i Irak eller lämna landet. Att den delegationsverksamhet som sedan en tid pågår till Irak kan medföra vissa propagandavinster för den irakiska regeringen är uppenbart. Icke desto mindre måste här de humanitära aspekterna komma i första hand. Det praktiska stöd som regeringen via UD och ambassader har gett svenska delegationer

som besökt Bagdad och i flera fall lyckats få med sig svenskar hem, är därför välkommet och bör utan hinder av eventuell inhemsk eller utländsk kritik fortsätta om behov föreligger. Regeringen bör också fortlöpande pröva alla möjligheter – konventionella såväl som okonventionella – som inom ramen för gällande FN-beslut kan att förmå de irakiska myndigheterna att ge utresstillstånd till svenskar som så önskar.

Mot. 1990/91
U3

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen med bifall till proposition 1990/91:48 ger regeringen tillkänna vad i motionen anförts om Sveriges roll i förhållande till den pågående sk Gulfkrisen.

Stockholm den 9 november 1990

Per Gahrton (mp)

Inger Schörling (mp)

Eva Goës (mp)

Marianne Samuelsson (mp)

Lars Norberg (mp)